

Diabetes op school

'Ook juffen en meesters mogen prikken'

DVN maakte zich dit jaar sterk voor kinderen met diabetes in het basisonderwijs. Het resultaat mag er zijn: een heldere juridische context waarbinnen onderwijspersoneel diabeteszorg mag uitvoeren. Echt! Dharma Behari van DVN geeft uitleg.

TEKST RINEKE WISMAN ILLUSTRATIE WELMOET DE GRAAF

Het is ons gelukt. Samen met de coalitie 'Zorgeloos met diabetes naar school' (bestaande uit DVN, Voluit, het Diabetes Fonds en Diabeter) hebben we dit jaar voor elkaar gekregen dat ook juffen en meesters kinderen met diabetes mogen ondersteunen onder schooltijd en dus mogen prikken en spuiten.

Het was een lange weg, maar dit jaar zijn er spijkers met koppen geslagen. In Nederland zijn ongeveer 3.000 kinderen die hun diabetes (nog) niet in hun eentje kunnen managen. Het komt voor dat basisscholen weigeren kinderen met diabetes te ondersteunen, omdat zij vinden dat leerkrachten in de klas geen ruimte hebben om zich met de zorg voor één kind bezig te houden. 'Leraren kunnen niet voor de klas staan en

tegelijkertijd allerlei zorghandelingen uitvoeren', aldus de Algemene Onderwijsbond (AOB) afgelopen zomer. Ook plaatste de bond vraagtekens bij de juridische context: wie is er aansprakelijk als de docent een fout maakt?

Een goede vraag. De oplossing kwam na uitgebreid onderzoek van DVN naar de wetgeving over het verrichten van medische handelingen door personeel op scholen. Vanaf zo'n 9 jaar zijn de meeste kinderen in staat een groot deel van hun diabeteszorg zelf te regelen. Bijvoorbeeld koolhydraten tellen, zelf bloedglucose prikken of insuline toedienen. Totdat ze zover zijn, moeten ze geholpen worden bij het meten en interpreteren van de bloedwaarden en bij het bepalen van de hoeveelheid en het toedienen van de insuline. Ook als ze op school zijn. "Ouders wringen zich in bochten om hun kind te komen meten en/of spuiten. Ze moeten hun werk erop aanpassen, soms minder gaan werken en soms voelen ze zich genoodzaakt hun baan op te zeggen", zegt DVN-juriste Dharma Behari.

Dit moest anders, vindt DVN. "Wij vinden dat de school samen met de ouders verantwoordelijk is om kinderen onder schooltijd met hun diabetes te ondersteunen." >

Problemen met diabeteszorg op school? Laat het ons weten!

Hoe is de diabeteszorg bij u op de basisschool geregeld? Zijn er problemen ontstaan door de stelling van de Algemene Onderwijsbond? Deel uw ervaringen met ons. Bij problemen kan Dharma Behari van DVN eventueel voor u bemiddelen. E-mail: d.behari@dvn.nl

'Minder mensen aan zijn lijf'

Thijmen (6) gaat vol vertrouwen naar school, omdat meester Barry, meester Ruud, juf Joyce en adjunct-directeur Marga de diabeteszorg (met insulinepen) voor hem regelen.

'Jullie mogen NEE zeggen, maar voor Thijmen zou het de allerbeste oplossing zijn.' Met die woorden ging Diana Dekker-de Vries, moeder van Thijmen, het gesprek aan met het schoolteam van De Mijlpaal in Amsterdam. Op de twee overblijfdagen zou Thijmen hulp nodig hebben bij de lunch, op de andere dagen bij het meten. Diana kwam samen met de diabetesverpleegkundige langs om uit te leggen wat diabetes is en welke zorghandelingen noodzakelijk zijn. "Toen was de vraag: wie wil dit doen? Conciërge Barry en gymleraar Ruud zeiden ja en stopten energie in het leren spuiten. Oefenen op een sinaasappel bleek wat anders dan het bovenbeen van een 4-jarig jongetje", lacht Diana. "Maar ze doen het nu al twee jaar." Ook de groepsleerkracht wilde meewerken. "Vorig jaar was het Juf Fenke, dit jaar toonde Juf Joyce zich gelukkig ook bereid. Zij checkt om tien uur en om drie uur zijn bloedwaarden." Zonder hulp van school hadden Diana en haar man Johan een schema moeten opstellen met een grote rol voor thuiszorg en alle afhankelijkheid die daarbij komt kijken. "Nu zitten er minder verschillende mensen aan zijn lijf en is hij in een vertrouwde omgeving. Wij zijn het schoolteam heel dankbaar dat zij dit voor Thijmen willen doen."

'Samen naar school, was het toch?'

Samen naar school. Vanuit die gedachte geeft het schoolteam van kbs De Mijlpaal in Amsterdam handen en voeten aan de diabeteszorg voor Thijmen (6) en andere kinderen.

"Toen Thijmen's moeder met haar vraag kwam, zei ik: de school is bereid mee te werken, maar ik kan leerkrachten niet verplichten om te prikken", aldus adjunct-directeur Marga Putter van De Mijlpaal.

"Eerst wilden we weten wat diabetes type 1 is en wat er van ons werd verwacht. Daarna heb ik onderzocht wie er bereid was te helpen. Daarbij vond ik het belangrijk dat we niet van één medewerker afhankelijk zouden zijn."

"De leerkracht is goed op de hoogte en doet metingen. De conciërge regelt het spuiten, en als hij er niet is doet de gymleraar dat. Het is noodzakelijk dat de zorg verdeeld is, zodat de belasting niet te zwaar wordt en er geen probleem is bij ziekte of afwezigheid."

"Toen we het zelfstandig aankonden, zijn we het zonder hulp van de ouders gaan doen. Op voorwaarde dat één ouder altijd bereikbaar is. Met hen stelden we een contract op waarin de afspraken staan die we hebben gemaakt. Tot nu toe werkt het prima." Voor het kind en het onderwijs is het op deze manier beter dan met bijvoorbeeld een wijkverpleegkundige, zegt ze. "Die heeft vaak haar eigen planning en kan geen rekening houden met het lesrooster."

heidszorg, staat dat het toedienen van een vloeistof via een injectie (bijvoorbeeld insuline) een 'voorbehouden handeling' is. Dit betekent dat alleen bevoegde zorgverleners die handeling mogen uitvoeren. Behari legt uit welke oplossing DVN bedacht: "Ouders en familieleden mogen het kind ook medicatie of insuline toedienen. Dan handelen zij vanuit de privésituatie. Door de diabeteszorg van onderwijspersoneel te beschouwen als 'niet-beroepsmatig handelen' mogen ze deze handelingen ook uitvoeren."

Het ministerie reageerde positief. Zij gaf de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) opdracht om het voorstel te onderzoeken. Ook de IGZ reageerde positief. Daarna stelden alle betrokken partijen samen een document op met voorwaarden waaronder de zorg mag worden verleend. "De leerkracht moet het op vrijwillige basis doen, met instemming van de ouders en genoeg kennis van zaken. Verder moet er sprake zijn van een persoonlijke band met het kind en goede afspraken over opvang bij calamiteiten. De zorg mag niet tegen betaling worden verricht." Het document maakt duidelijk dat leerkrachten niet hoeven te vrezen voor juridische aansprakelijkheid. "Daarvan is alleen sprake bij verwijtbaar gedrag", aldus Behari.

DVN heeft erop gehamerd dat dit document ook een stevige juridische basis krijgt. Dat gebeurt zodra het in een Memorie van Toelichting wordt opgenomen; in deze toelichting staat hoe de wet moet worden geïnterpreteerd. Naar verwachting gaat dat komend voorjaar gebeuren. "Heel bijzonder dat de interpretatie van het wetsartikel wordt aangepast", aldus Behari. "Ondersteuning van onderwijspersoneel voor kinderen met diabetes onder schooltijd heeft daarmee een juridische basis. Op dit moment maken we een stappenplan dat scholen en ouders helpt dit alles praktisch vorm te geven. Goed nieuws voor alle kinderen met diabetes en hun ouders!" ◀

Medische handelingen

Lydia Braakman van Voluit maakt zich al jaren sterk om gezinnen te helpen 'voluit' te leven met (een kind met) diabetes. Mede dankzij haar inzet nam de Tweede Kamer in de zomer van 2014 een motie aan waarin de Kamer akkoord ging om de situatie nader te onderzoeken. De coalitie 'Zorgeloos met diabetes naar school' mocht daarop om tafel met de betrokken instanties, zoals het ministerie van Onderwijs, de vakbonden en de PO-Raad. In deze gesprekken stelde DVN een oplossing voor. Wat was het probleem? In de wet BIG, de wet op de Beroepen in de Individuele Gezond-

Meer informatie?

Ga naar ons dossier over diabetes en onderwijs: www.dvn.nl/diabetesopschool